

EDİTÖRDEN

Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi olarak 22. sayımızla yine akademik camia ve okurlarıyla buluşmanın mutluluğu içindeyiz. İlkeli ve nitelikli yayın anlayışını sürdürmeyi amaç haline getiren dergimiz, değerli akademisyenlerimizin katkısı ile bu sayıda yine farklı alanlarda olmak üzere on üç bilimsel nitelikli makale ve bir kitap değerlendirmesi ile yayına çıkmaktadır. Sayının ilk makalesi Ebuzer Sarp tarafından hazırlanan “Endülüslü Muhammed b. Gâlib er-Rusâfi ve Şiirleri” adlı makaledir. Bu makalede yazar, Muvahhidler Devleti döneminin en önemli şairlerinden olan Muhammed b. Gâlib er-Rusâfi’nin şiirlerini edebî bir metin olarak ele almasının yanı sıra döneminin tarihi, sosyal ve psikolojik arka planını da dikkate alarak incelemiştir. Sayının ikinci makalesi “II. Abdülhamid Dönemi’nde Yasaklı (Memnû) Destanlarla Verilen Mücadele” adlı çalışmasıyla Erdoğan Polat’a aittir. Yazar çalışmasında II. Abdülhamid döneminde tebaanın kışkırtılmasına yönelik ortaya çıkan destanların yasaklanması yönünde verilen hukuki ve siyasi mücadeleyi arşiv belgelerine dayanarak ortaya koymaya çalışmıştır. Dergimizin üçüncü makalesi, “İbn Hacer’in Bazı Münekkitleri Tenkitte Aşırıya Gitmekle Eleştirmesi” adlı çalışmasıyla İsmail Kurt’a aittir. Bu çalışma, İbn Hacer el-Askalânî’nin *Takribu’t-Tehzib* adlı eserinde hadîs ehline yaptığı eleştiriler ve öne sürdüğü itirazlarında isabet edip etmediğiyle ilgili değerlendirmeleri kapsamaktadır. Dördüncü makale, günümüzün en tartışmalı konularından biri olan yapay zekâyı ele alan çalışmasıyla Nazan Yeşilkaya tarafından hazırlanmıştır. Yeşilkaya, “Felsefi Bir Sorun Olarak Yapay Zekâ” adlı çalışmasıyla teknolojide bir devrim olarak nitelendirilen yapay zekânın felsefe tarihindeki izdüşümlerine yer vererek felsefeye neden konu olduğunu ele almakta ve bu çerçevede felsefeye ne gibi zorluklar ve fırsatlar getirebileceğini tartışmaktadır. Sayının beşinci makalesi yine farklı bir alanda olup “Bezmi-i Âlem Vâlide Sultan’ın Kütüphanesi’nde Yer Alan Bir Albüm: *Tasvîr-i Urefâ*” adlı çalışmasıyla Salime Bera Kemikli’ye

ait bulunmaktadır. Bu çalışmasıyla yazar, Osmanlı tarihinin en tanınmış valide sultanlarından ve Sultan II. Mahmud'un eşi olan Bezm-i Âlem Vâlide Sultan'ın kurmuş olduğu kütüphanenin nadide koleksiyonlarından biri sayılabilecek *Tasvîr-i Urefâ* adlı albümün sanat ve ilim açısından tanıtım ve değerlendirmesini sunmaya çalışmıştır. Sayının altıncı makalesi "Farklı Bir İstiare-i Mekniyye Tanımı Denemesi" adlı çalışmasıyla Sedat Sağdıç'a aittir. Yazar makalesinde, belâgat kitaplarında, bir istiare türü olan *istiare-i mekniyye*ye yönelik tanımlamalarda bir kapalılık, dahası bir karışıklık olduğuna dikkat çekerek alternatif bir tanımlamanın bu kapalılık ve karışıklığı giderebileceği önerisinde/iddiasında bulunmaktadır. Bir diğer makale olan "Küçük Âşık Muhammed el-Hâlidî en-Nakşebendî'nin *Miftâhu Kenzi'l-Esrâr* İsimli Risâlesinin Tahlili" adlı çalışma, Yakup Pekdoğru tarafından ele alınmıştır. Söz konusu çalışmasıyla yazar, Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin halifesi olan Küçük Âşık Efendi'nin tasavvuf konularını ele aldığı risâlesini ilmî bir değerlendirmeye tabi tutmakta ve risâlenin Nakşibendî şeyhlerinin yazmış olduğu eserlerle olan benzerliklerine dikkat çekmektedir. Dergimizin sekizinci makalesi, Ramazan Çöklü tarafından hazırlanan "Hicrî 4. Asır Fıkıh Usûlü Düşüncesinde Muhkem ve Mütешâbih: Cessâs, Bâkîllânî ve Kâdî Abdülcebâr Mukayesesi" adlı çalışmadır. Yazar bu çalışmasında, daha çok kelâm ilmine konu olan muhkem ve mütешâbih lafızların fıkıh usûlü açısından önemine dikkat çekmekte, kendilerinden sonraki usûlcüleri etkileyen söz konusu meşhur alimlerin görüşlerini mukayeseli bir şekilde inceleyerek bu konuda literatüre bir katkı sunmayı amaçlamaktadır. Yine bir felsefi çalışma olan dokuzuncu makale ise Enes Dağ'ın hazırlamış olduğu "Spinoza'nın Hafıza Teorisi: İmgesel Çağrışım, "Gelişkin Bellek" ve "Kişisel-Aynılık" Problemi" adlı makaledir. Yazar sözkonusu çalışmasında, Spinoza'nın hafıza doktrininin kendi zihin felsefesindeki yerine ve önemine işaret etmekte, bu bağlamda hafızanın diğer zihinsel durumlarla olan ilişkisini ve kişisel özdeşlik problemine olan etkisini felsefi bir irdelemeye tabi tutmaktadır. Sayının onuncu makalesi ise Figen Akay'ın hazırlamış olduğu "Ahmed Emîn İlive'nin el-'Endelüsiyyü'l-'Ahîr İsimli Romanının Teknik ve Tematik İncelemesi" adlı çalışmadır. Bu çalışmasında yazar, Ahmet Emîn'in, Endülüs'te yaşamış olan son Müslümanların, İspanyolların Hıristiyanlaştırma faaliyetleri çerçevesinde maruz kaldıkları dramın ve hayatta kalma mücadelelerinin anlatıldığı eserini roman sanatı açısından hem teknik hem de tematik bir incelemeyle ele almaya çalışmaktadır. Sayının on birinci makalesi Hasan Kayapınar'a ait olup "İnancın Teklife Etkisi: Gayr-i Müslimlerin İbadetlerle Mükellefiyeti ve Bunun Pratik Sonuçları"

adıyla hazırlanmıştır. Bu çalışma, Müslüman coğrafyada yaşayan gayr-i müslimlerin yükümlülüklerinin ve bunun kapsamının ne olabileceğine dair klasik fıkıh usûlcüleri arasındaki tartışmalara yer vermektedir. Diğer bir fıkıh usûlü makalesi, on ikinci makale olup Kazim Yusufoglu tarafından “İbn Aşûr’un Sedd-i Zerâi İlkesine Yaklaşımı” adıyla hazırlanmıştır. Yazar bu çalışmada, klasik usûlcüler arasında delil olarak kullanılan sedd-i zerâinin mahiyetine ve zarara sebep olan fiillerin ne olabileceğine dair tartışmalara yer vererek İbn Aşûr’un meseleyi kamu hukuku ve bireysel hukuk ayrımı çerçevesinde ele almasını fıkıh usûlü açısından değerlendirmeye çalışmaktadır. Dergimizin son makalesi ise Lamia Levent Abul tarafından hazırlanan “Kastamonulu Bir Mutasavvıf, Âlim ve Siyasetçi: Ahmed Mâhir Efendi” adlı çalışmadır. Bu çalışmasıyla yazar, Osmanlı’nın son dönemlerinde yaşayan ve bir mutasavvıf olan Kastamonulu Ahmet Mâhir Efendi’nin hayatını, eserlerini ve tasavvufla ilgili görüşlerini ortaya koymaktadır. Sayının son çalışması ise bir kitap değerlendirmesidir. Meryem Gökdere’nin hazırlamış olduğu bu değerlendirme çalışması, Halil İbrahim Acar’a ait olan *İslâm Hukukunda Kadınlara Yönelik Hükümler* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2021) adlı kitabıdır. Yazar bu incelemesinde, söz konusu eserin kadınlarla ilgili olarak klasik kaynaklarda yer alan hükümlerin yanı sıra bu hükümlerin günümüze taşınabilmesi noktasında güncel tartışmalara da değinmesi bakımından dikkate değer ve aydınlatıcı olduğunu öne sürmektedir.

Son olarak, dergimizin mevcut sayısının ortaya çıkmasında misafir olarak alan editörlüğü yapan değerli hocalarımız Dr. Fatma Göçmen, Dr. Esmâ Çetin, Öğretim Görevlisi Yasin Bedir ve Araştırma Görevlisi Gamze Arslan’a emek ve katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz. Ayrıca başta bilimsel nitelikteki çalışmalarıyla katkı sunan yazarlarımız olmak üzere, bu çalışmalara vakit ayıran ve emek vererek hakemlik yapan değerli akademisyenlerimize; değerli yayın kurulu üyelerimize; nihai olarak tüm bu süreçte gösterdikleri çaba ve emeklerinden dolayı değerli editör kurulu üyelerimize teşekkürü bir borç biliyorum.

30 Haziran 2023’te yayımlanacak olan bir sonraki sayımızda yeniden buluşmak dileğiyle..

31 Aralık 2022
Dr. Öğr. Üyesi Münteha BEKİ
Editör